

Lapsed, kui tarbijad

Tiiu Sullakatko

Eesti Roheline Liikumine

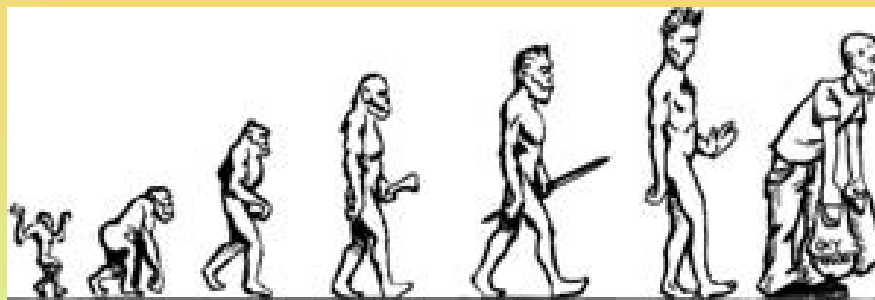
Tiiu.sullakatko@mail.ee

17.03.07

Pärnu

Tarbimata ei ela keegi

- Tarbimismahu suurenemise tagajärjel saavad otsa taastumatud loodusvarad, surevad välja erinevad liigid ja muutub kliima (tormid, üleujutused, ka looderanniku katastroof on tihedalt seotud meie tarbimisega)

- 21. sajandil on inimkond tarbinud rohkem kui kogu oma ajaloo jooksul kokku
- Eestlased tarbivad 2,5 korda rohkem kui Maa tagasi suudab toota

Asjad

- 20% Maa elanikkonnast tarbib 80% olemasolevatest maavaradest
- Võidab see kellel on surres rohkem asju?

Võrreldes eakamate ja noorte inimesi tarbimisharjumusi Erinevad need kontrastiliselt. Vanaemad on olude ja raha säästmise eesmärgil keskkonnasäästlikumad kui noorem generatsioon.

Mis mõjutavad meie tarbimisharjumusi?

- Toodete hind
- Reklaam
- Toodete lihtne kättesaadavus
- Trend, mood
- Sotsiaalne ühtekuuluvus

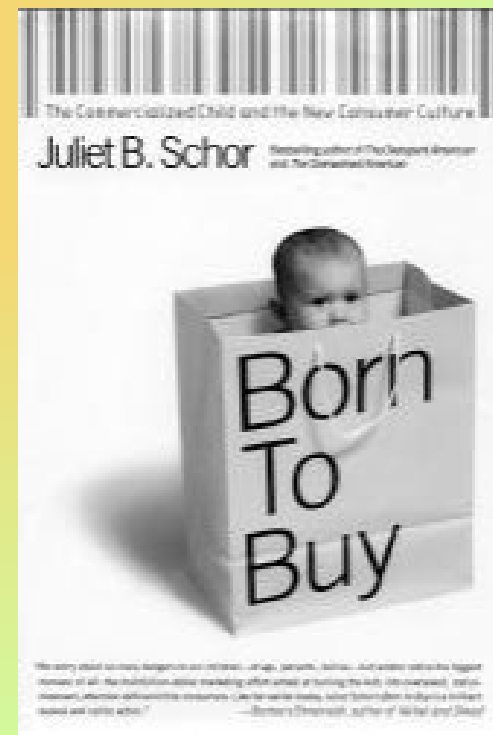
Kõige kergemini mõjutatavad
tarbijad on noored

Kes ja mille alusel teeb ostuotsuse?

On teada, et tähtsate ostude puhul (auto, mööbel) mõjutab ostuotsust 80% peres kasvav laps.

Valikud teeb ta toote värvi või kuju järgi

Millises keskkonnas elab täna linnas kasvav laps

Kodu – reklaamid, iidolid ja trendid telekas, internetis, ajakirjanduses, raadios.

(Kuueaastane laps on oma elust veetnud teleka ees 1 aasta)

Tänav – reklaamid tänavatel, ühistranspordis, ühistranspordil, autodel

Ostukeskus – reklaamid müügikohas. Pood kui kultuuriasutus.

Kool – eeskujud, kaubamärgid, gruppi kuuluvus.

Mida ütleb reklaamiseadus?

- **§ 9. Lastele suunatud reklaam**
- (1) Reklaamis ei tohi ära kasutada laste loomulikku kergeusklikkust ja kogemuste puudust.
- (2) Reklaami suhtes, mis on suunatud peamiselt lastele, tuleb järgida täiendavalt järgmisi nõudeid:
  - 1) reklaam ei tohi sisaldada teavet, et mõne toote omandamine või teenuse kasutamine või mõne muu reklaamieesmärgi saavutamine muudab lapse teistest samaealistest paremaks või et selle puudumisel on vastupidine mõju;
  - 2) reklaam ei tohi sisaldada üleskutset lastele selliseks käitumiseks või teoks, mille tulemusena nad satuvad või võivad sattuda ohtlikku olukorda;
  - 3) reklaam ei tohi sisaldada pöördumist laste poole, millega neid otseselt kutsutakse üles nõudma teistelt isikutelt neile reklaami objektiks oleva kauba või teenuse omandamist;
  - 4) reklaam ei tohi tekitada lastes alaväärsustunnet või õhutada neid agressiivsele käitumisele.
- (3) Lastele suunatud reklaami tootmisel või nende kasutamisel reklaamis tuleb arvestada nende eest tuleneva kehalise ja vaimse eripäraga.

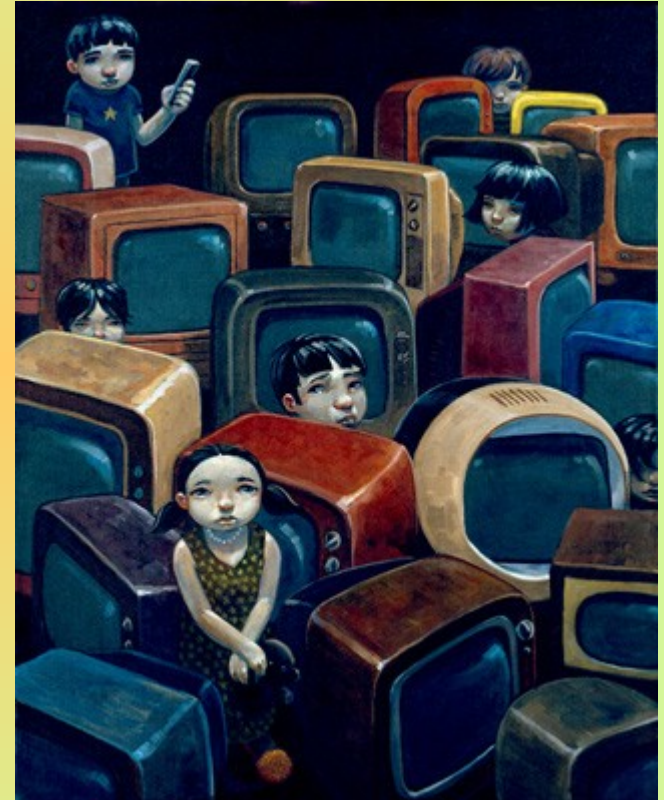
Näide keskkonnaorganisatsioonidele hinge läinud reklaamist

Kuidas ja kus veedab noor oma aega?

- Kui paljud meist söövad kogu perega vähemalt 1 kord päevas koos?
- Mitu tundi päevas vaadatakse telekat?
- Millest kodus räägitakse?
- Kuidas ja kus veedetakse vaba aega?
- Kas lapsed teavad miks eelistada bussi autole, kuhu asjad lähevad peale kasutamist ja mis selles halba on?

Paljud lapsed teavad pigem McDonaldsis pakutavate esinete nimesid kui lindude või puude nimesid?

Lihtsad aspektid, millele tarbides tähelepanu pöörata

- Kas uut toodet on üldse vaja, ehk saab vana parandada? Hoopi laenata?
- Kui kaua kavatsetakse ostetavat toodet kasutada?
- Kas osta kasutatud asjade poest?
- Kus kohas on ostetav kaup toodetud/kasvatatud?
- Kas tootel on garantii?
- Mis saab asjaga edasi kui ma seda enam ei vajata?

Mida ERL teeb noorte koolitamise osas seoses tarbimisega

- Loodussõbraliku toote kampaania
- Jäätmeekskursioonid
- Säästva tarbimise loengud
- Ostuvaba päeva tähistamine
- Pidev nõuandmine ja liikmete kaasamine

Ostuvabadus – ostmata jätmise vabadus

Suur tänu!

Tiiu Sullakatko
Eesti Roheline Liikumine
Säästva tarbimise töörühm
Tiiu.sullakatko@gmail.com